

Broj: 01-77/25-1473
Podgorica, 27.11.2025. godina

**AGENCIJA ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA
GLAVNOG GRADA D.O.O. PODGORICA**

**GODIŠNJI PROGRAM UPRAVLJANJA
ZA PARK PRIRODE "KOMOVI"
NA TERITORIJI GLAVNOG GRADA
ZA 2026. GODINU**

Novembar 2025. godine

SADRŽAJ

I UVOD	3
II CILJEVI ZAŠTITE, OČUVANJA, UNAPREĐENJA I ODRŽIVOG KORIŠĆENJA ZAŠTIĆENOG PODRUČJA.....	8
III PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA 2026. GODINU	9
3.1. Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti	9
3.2 Podrška očuvanju kulturno - istorijskih vrijednosti	10
3.3 Podrška održivom korišćenju prirodnih dobara	11
3.4 Upravljanje posjećivanjem, edukacija, interpretacija i promocija	13
3.5 Saradnja sa lokalnom zajednicom	14
3.6 Razvoj kapaciteta	14
IV TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH AKTIVNOSTI ZA 2026. GODINU	15
V IZVORI FINANSIRANJA	27

I UVOD

Godišnji Program upravljanja za Park prirode "Komovi" na teritoriji Glavnog grada donosi se u skladu sa članovima 58 i 59 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br.54/16), članom 6 Odluke o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada Podgorica (Sl. list CG - opštinski propisi, br. 24/16 od 27.05.2016, 054/19 od 30.12.2019.) i Planom upravljanja za Park prirode "Komovi" na teritoriji Glavnog grada 2022-2026. godine (usvojen na XXX sjednici Skupštine GG 27. decembra 2021.), kojima je propisano da Društvo donosi godišnji program upravljanja, a koji na prijedlog izvršnog direktora usvaja Savjet Društva, a saglasnost daje nadležni organ lokalne uprave, Sekretarijat za planiranje prostora i održivi razvoj.

Ovaj program se izrađuje u skladu sa Priručnikom za izradu godišnjih programa upravljanja zaštićenim područjima. Naručilac ovog priručnika je UNEP - GEF projekat za morska zaštićena područja „Promovisanje i upravljanje zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“. Nosilac izrade priručnika je Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Tabela 1: Informacije o zaštićenom području

VRSTA I KATEGORIJA ZAŠTITE	POVRŠINA (na teritoriji Glavnog grada)	ADMINISTRATIVNE GRANICE	GODINA PROGLAŠENJA	NAZIV AKTA PROGLAŠENJA
Park prirode	13.208,18 ha	Granice su definisane Odlukom o proglašenju	2015.	Odluka o proglašenju Regionalnog parka „Komovi“ za teritoriju Glavnog grada Podgorica (Sl. list CG – opštinski propisi, br. 6/15)

Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice (u daljem tekstu: AUZP) je osnovana marta 2021. godine i upravlja sa četiri zaštićena područja na teritoriji Glavnog grada (PP "Komovi", PP "Rijeka Zeta", SP "Pećina Magara" i SP "Park šuma Gorica").

U skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Odlukom o osnivanju Društva, AUZP obavlja poslove zaštite, unapređenja, promocije i održivog razvoja zaštićenog područja; obezbjeđuje službu zaštite; obezbjeđuje sprovođenje mjera zaštite prirode u skladu sa ciljevima zaštite, zonama i režimima zaštite; prati stanje u zaštićenim područjima, kao i priprema i donosi planove i programe upravljanja zaštićenim područjima.

Tabela 2: Obradivači godišnjeg programa upravljanja zaštićenim područjem

IME I PREZIME	RADNO MJESTO ILI FUNKCIJA	ORGANIZACIONA JEDINICA UPRAVLJAČA ILI DRUGI SUBJEKT
Dalibor Zeečević	VD Izvršni direktor	Menadžment
Katarina Đuranović Božović	Pomoćnica direktora	Menadžment
Ana Pajević Tošić	Savjetnica za zaštitu prirode	Stručna služba
mr Sanja Pavićević	Savjetnica za zaštitu životne sredine	Stručna služba
Jelena Dragović	Savjetnica za šumarstvo	Stručna služba
Strahinja Živaljević	Saradnik za razvoj i unapređenje PP „Komovi“	Služba za administrativne poslove

Tabela 3: Opšta i planska akta na osnovu kojih je urađen godišnji program upravljanja

NAZIV DOKUMENTA	USKLAĐENOST	REFERENCA	PLANIRANA GODINA REVIZIJE/ IZRADE NOVOG DOKUMENTA	NAPOMENA
Odluka o osnivanju Agencije za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice	"Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 24/16 i 54/19	https://www.auzp.me/dokumenta/	/	/
Statut Agencije za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice	Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", broj 047/21 od 31.12.2021. godine	https://www.auzp.me/dokumenta/	/	/
Pravilnik o unutrašnjem redu i radu Službe zaštite u zaštićenim područjima Podgorice	Odluka Savjeta br.533 od 29.09.2022. godine	https://www.auzp.me/dokumenta/	/	/
Plan upravljanja za PP "Komovi" na teritoriji PG za 2022-2026	Usvojen na 30. sjednici Skupštine Glavnog grada 27. decembra 2021. godine	https://www.auzp.me/dokumenta/	2025.	/

Tabela 4: Trenutno zaposlena lica

NAZIV RADNOG MJESTA	BR. RADNIH MJESTA	ORGANIZACIONA JEDINICA/ SLUŽBA	OBRAZOVNI PROFIL	VRSTA RADNOG ANGAŽOVANJA	NAPOMENA
Izvršni/a direktor/ica	1	/	VII-1 Fakultet iz oblasti tehničko tehnoloških nauka	određeno	/
Pomoćnik/ca direktora	1	/	VII 1- Fakultet iz oblasti društvenih nauka-Pravni fakultet	određeno	/
Šef/ica službe za administrativne poslove	1	Služba za administrativne poslove	VIII1-Pravni fakultet	neodređeno	/
Saradnik/ca za razvoj i unapređenje SP „Park šuma Gorica“	1	Služba za administrativne poslove	VII 1- Fakultet iz oblasti društvenih nauka ili tehničko tehnoloških nauka ili humanističkih studija	neodređeno	/
Saradnik/ca za razvoj i unapređenje PP „Komovi“	1	Služba za administrativne poslove	VII 1- Fakultet iz oblasti društvenih nauka ili tehničko tehnoloških nauka ili humanističkih studija	neodređeno	/
Savjetnik/ca za zaštitu životne sredine	1	Stručna služba	VII-2 Prirodno-matematički fakultet-fizika	neodređeno	/
Savjetnik/ca za zaštitu prirode	1	Stručna služba	VII 1- Prirodno-matematički fakultet - biologija	neodređeno	/
Savjetnik/ca za šumarstvo	1	Stručna služba	VII 1- Šumarski fakultet	neodređeno	/
Šef/ica službe zaštite	1	Služba zaštite	VII 1- Fakultet iz oblasti društvenih nauka	neodređeno	/
Poslovni/a sekretar/ka	1	Služba za administrativne poslove	VI 1- Fakultet iz oblasti društvenih nauka	neodređeno	/
Zaštitar/ka	5	Služba zaštite	III ili IV stepen, da ispunjavaju uslove koji su utvrđeni Zakonom kojim se uređuje zaštita lica i imovine	neodređeno	/

Tabela 5: Potrebe za zapošljavanjem novih lica

NAZIV RADNOG MJESTA	BR. RADNIH MJESTA	ORGANIZACIONA JEDINICA/ SLUŽBA	OBRAZOVNI PROFIL	VRSTA RADNOG ANGAŽOVANJA	NAPOMENA
Savjetnik/ca za zaštitu prirode	1	Stručna služba	Najmanje VI stepen - Fakultet iz oblasti prirodnih i tehničko tehnoloških nauka	neodređeno	U skladu sa planiranom izmjenom Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta
Saradnik/ca za odnose sa javnošću, marketing i turizam	1	Služba za administrativne poslove	VII 1- Fakultet iz oblasti društvenih nauka ili humanističkih studija	neodređeno	/
Administrativni radnik/ca	1	Služba za administrativne poslove	Najmanje VI stepen - Fakultet iz oblasti društvenih nauka i humanističkih studija		U skladu sa planiranom izmjenom Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta
Radnik/ca na održavanju higijene	1	Služba za administrativne poslove	III ili IV stepen	neodređeno	U skladu sa planiranom izmjenom Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta
Zaštitar/ka	3	Služba zaštite	III ili IV stepen, da ispunjavaju uslove koji su utvrđeni Zakonom kojim se uređuje zaštita lica i imovine	neodređeno	U skladu sa planiranom izmjenom Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta

Tabela 6: Materijalno - tehnički resursi - nekretnine

NAZIV	POVRŠINA	SVRHA	VLASNIŠTVO	NAPOMENA
Poslovni prostor, „Streljački centar Ljubović“, ul. Radosava Burića b.b., Podgorica	186 m2	Privremeni smještaj AUZP, uz mogućnost produženja	„Sportski objekti“ d.o.o.	Poslovni prostor se sastoji od dva dijela, prvi dio AUZP koristi od decembra 2021., a drugi od januara 2024. Oba prostora su renovirana i opremljena za potrebe AUZP. Poslovni prostor se nalazi u zgradi Streljačkog centra „Ljubović“, poslovne jedinice „Sportski objekti d.o.o.“;

Tabela 7: Materijalno - tehnički resursi - pokretna imovina

NAZIV	BROJ	SVRHA	VLASNIŠTVO	NAPOMENA
Dacia Duster PGCGK60	1	Prevoz	Pravo korišćenja	/
Renault Clio PGCGP49	1	Prevoz	Vlasništvo upravljača	/
Dacia Duster PGCGP48	1	Prevoz	Vlasništvo upravljača	/
Priključno vozilo- prikolica	1	Transport	Vlasništvo upravljača	/
Šreder – benzinska drobilica za grane 11.7 ks, 420 ccm Gude	1	Uništavanje drvnog otpada	Vlasništvo upravljača	/
Dron sa pratećom opremom	1	Nadzor i snimanje nenaseljenog dijela zaštićenog područja	Vlasništvo upravljača	/
Električno biciklo	2	Prevoz	Vlasništvo upravljača	Donacija UNDP
Električni trotinet	2	Prevoz	Vlasništvo upravljača	/
Fotoaparat sa pratećom opremom	1	Slikanje biljnih i životinjskih vrsta	Vlasništvo upravljača	/
Saobraćajni znak (Informativna turistička tabla)	25	Obilježavanje zaštićenog područja	Vlasništvo upravljača	/
Info tabla	6	Informativna tabla	Vlasništvo upravljača	/
Laptop	15	IT oprema	Vlasništvo upravljača	/
Monitor	3	IT oprema	Vlasništvo upravljača	
Desktop računar	3	IT oprema	Vlasništvo upravljača	/
Štampač	8	IT oprema	Vlasništvo upravljača	/
TV	2	Oprema	Vlasništvo upravljača	/
Radio veza motorola sa punjačima	4	Komunikaciona oprema	Vlasništvo upravljača	/
Kamera za snimanje divljači <i>Browning</i>	11	Monitoring životinjskih vrsta	Vlasništvo upravljača	/
Dvogled	1	Nadzor šticećenih područja	Vlasništvo upravljača	/
Durbin	1	Nadzor šticećenih područja	Vlasništvo upravljača	/
GPS uređaj	1	Precizno pozicioniranje u prostoru	Vlasništvo upravljača	/

Trimer	1	Oprema za održavanje ambijentalne higijene zaštićenog područja (košenje trave)	Vlasništvo upravljača	/
Motorna šega	1	Oprema za održavanje ambijentalne higijene zaštićenog područja (košenje trave)	Vlasništvo upravljača	/
Teleskopske merdevine	1	Oprema za terenski rad	Vlasništvo upravljača	/
Klima uređaji	6	Oprema za kancelariju	Vlasništvo upravljača	/
Radijatori	5	Oprema za kancelariju	Vlasništvo upravljača	/
Monitor za gašenje požara	1	PP	Vlasništvo upravljača	/
Montažni kontejner	2	Infrastruktura	Vlasništvo upravljača	/

II CILJEVI ZAŠTITE, OČUVANJA, UNAPREĐENJA I ODRŽIVOG KORIŠĆENJA ZAŠTIĆENOG PODRUČJA

Jednogodišnji Plan upravljanja sadrži ciljeve i aktivnosti koje su predviđene Planom upravljanja Parka prirode „Komovi“ 2022-2026., koje je neophodno uspostaviti, ali i kontinuirano obavljati: zaštita i nadzor nad prirodnim vrijednostima Parka i kontrola korisnika Parka, kao i održivo korišćenje prirodnih dobara Parka.

U okviru Petogodišnjeg plana upravljanja Parka prirode "Komovi" na teritoriji Glavnog grada, za period 2022-2026., identifikovane su tri uvezane funkcije (zaštita, razvoj i logistička podrška) koje imaju za cilj sprovođenje i unapređenje mjera kojima će se ostvariti glavni cilj koji treba ispuniti - zaštita i održivo korišćenje zaštićenog područja.

S tim u vezi, Petogodišnjim planom definisano je 13 strateških i 30 operativnih ciljeva koji su kroz godišnji Program upravljanja prepoznati i razrađeni i to:

- Očuvanje prioritetnih vrsta i staništa,
- Smanjenje prepoznatih pritisaka na biodiverzitet,
- Doprinos u borbi protiv klimatskih promjena,
- Pospješivanje poljoprivredne proizvodnje,
- Podržavanje održivog šumarstva,
- Podržavanje razvoja održivog turizma,
- Podsticanje ruralnog razvoja,
- Unaprijeđivanje administrativnih kapaciteta,
- Unaprijeđivanje ljudskih kapaciteta,
- Unaprijeđivanje tehničkih kapaciteta,
- Uspostaviti saradnju sa akterima,
- Unaprijediti finansijsku održivost,
- Edukacija i podizanje svijesti aktera.

Aktivnosti u godišnjem programu upravljanja svrstane su u jednu od odgovarajućih i preporučenih tematskih oblasti, bez obzira da li nazivi tih tematskih oblasti u potpunosti odgovaraju nazivima tematskih oblasti plana upravljanja.

Preporučene tematske oblasti su:

1. Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti
2. Podrška očuvanju kulturno - istorijskih vrijednosti
3. Podrška održivom korišćenju prirodnih dobara
4. Upravljanje posjećivanjem, edukacija, interpretacija i promocija
5. Saradnja s lokalnom zajednicom
6. Razvoj kapaciteta upravljača

Realizacijom Petogodišnjeg plana upravljanja kroz jednogodišnje programe rada upravljača podstiče se unapređenje stepena zaštite prostora, održivo korišćenje, promocija i prezentovanje značaja zaštite prirodnih dobara.

Kroz jednogodišnji program definišu se i prioritetne aktivnosti na očuvanju, održavanju i monitoringu prirodnih i drugih vrijednosti i segmenata životne sredine.

III PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA 2026. GODINU

3.1. Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti

3.1.1 Očuvanje prioritetnih vrsta i staništa

Cilj aktivnosti je očuvanje prioritetnih vrsta i staništa u Parku prirode „Komovi“ kroz istraživanje, uspostavljanje monitoring protokola i sanaciju štete od požara.

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa međunarodnim projektima i Prirodno-matematičkim fakultetom (PMF) Univerziteta Crne Gore:

- Nastavak istraživanja staništa i vrsta na prostoru Parka kroz projekat "Uspostavljanje NATURA 2000 staništa u Crnoj Gori".
- Izrada i implementacija monitoring protokola za prioritetna staništa (9110, 91K0 i 95A0), koje će pratiti Stručna služba AUZP.
- Praćenje zdravstvenog stanja i evidentiranje areala opožarene površine šuma (posebno bor munike i jele/bukve) duž sjeverne granice Parka, u zoni Opasanice.
- Nastavak saradnje sa Prirodno-matematičkim fakultetom UCG (Studijski program za biologiju) u cilju istraživanja i promocije vrijednosti Parka.
- Uključivanje studenata PMF-a u prikupljanje podataka o prioritetnim vrstama na terenu.
- Fokus AUZP na izradi studija nultog stanja vodnih ekosistema Bukumirskog i Rikavačkog jezera.

3.1.2 Uspostavljanje baze podataka za vrste i staništa u Parku

Cilj aktivnosti je uspostavljanje digitalne evidencije i sistematizacija podataka o prioritetnim vrstama i staništima, radi efikasnijeg monitoringa i planiranja zaštite.

Aktivnosti će obuhvatiti:

- Analiza i sistematizacija postojećih podataka o vrstama i staništima prikupljenih kroz projekte (npr. NATURA 2000) i saradnju (npr. PMF).
- Definisanje strukture i formata početne digitalne baze podataka (npr. GIS sloj ili elektronski

registar) za unos terenskih podataka.

- Unos i georeferenciranje početnog seta podataka o prioritetnim vrstama i staništima (uključujući ugrožene borove munike i bukovu šumu).
- Obuka Stručne službe za korišćenje i redovno ažuriranje uspostavljene baze podataka.
- Integracija podataka iz baze u buduće monitoring protokole.

3.1.3. Doprinos borbi protiv klimatskih promjena

Cilj aktivnosti je uspostavljanje operativne saradnje sa relevantnim institucijama, radi doprinosa borbi protiv klimatskih promjena kroz razmjenu podataka i zajedničko djelovanje.

Aktivnosti u saradnji sa Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore (ZHMS) će se sprovoditi na osnovu Memoranduma o saradnji:

- Formiranje Zajedničkog tima sa ZHMS za koordinaciju i realizaciju dogovorenih aktivnosti.
- Uspostavljanje protokola za razmjenu podataka o stanju zaštićenih područja.
- Identifikacija prioritetnih tema za zajedničke projekte i apliciranje za finansijska sredstva.
- Organizacija zajedničkog edukativnog programa (predavanja) sa ekspertima ZHMS o klimatskim promjenama.
- Informisanje javnosti o zajedničkim aktivnostima vezanim za Memorandum.

Aktivnosti u saradnji sa Upravom za vode, će se sprovoditi u cilju uspostavljanja okvira za zaštitu vodnih resursa:

- Priprema i potpisivanje Memoranduma o saradnji sa Upravom za vode.
- Formiranje Zajedničke radne grupe za koordinaciju aktivnosti.
- Definisanje protokola za razmjenu podataka i analiza korišćenja Vodno informacionog sistema (WIS) u kombinaciji sa podacima ZHMS.

3.2 Podrška očuvanju kulturno - istorijskih vrijednosti

3.2.1 Izrada publikacije: Priče i legende sa Komova i Žijeva

Cilj aktivnosti je očuvanje i promocija nematerijalne kulturne baštine zaštićenog područja, te obogaćivanje edukativnog i turističkog sadržaja Parka.

Aktivnosti će obuhvatiti:

- Prikupljanje i obrada terenskog materijala (priča, legendi, predanja) sa područja Komova i Žijeva.
- Angažovanje stručnih saradnika/autora za sistematizaciju, redakciju i lekturu prikupljenog materijala.
- Izrada vizuelnog rješenja i grafička priprema publikacije.
- Štampanje publikacije (u ograničenom tiražu, s obzirom na početnu fazu).
- Promocija publikacije u saradnji sa Turističkom organizacijom i lokalnim školama.

3.2.1 Uređenje i održavanje posjetilačke infrastrukture

Cilj aktivnosti je osigurati bezbjednost i kvalitet posjete za turiste i rekreativce, te smanjiti nekontrolisano kretanje posjetilaca van označenih staza.

Aktivnosti će obuhvatiti:

- Identifikacija i revizija stanja postojećih planinarskih i pješačkih staza na teritoriji Parka.

- Markiranje i održavanje prioritetnih staza (čišćenje, popravka, obnavljanje signalizacije i planinarskih markacija).
- Postavljanje jednostavnih informativnih i interpretativnih tabli na početnim tačkama i ključnim lokacijama duž staza.
- Uređenje i održavanje postojećeg odmorišnog mobilijara (klupe, stolovi, kante za smeće) na frekventnim tačkama.

3.3 Podrška održivom korišćenju prirodnih dobara

3.3.1 Aktivnosti na sprječavanju neodrživog branja borovnica

Cilj aktivnosti je sprječavanje neodrživog branja borovnica i očuvanje staništa, kroz monitoring i edukaciju lokalnog stanovništva.

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa lokalnim stanovništvom:

- Definisanje kontrolnih ruta za praćenje stanja dva reprezentativna staništa borovnica.
- Mapiranje (GIS) i redovno praćenje odabranih staništa borovnica prema usvojenoj metodologiji.
- Nastavak saradnje sa lokalnim stanovništvom u cilju edukacije o zaštiti i očuvanju borovnice i njenoj ekonomskoj i ekološkoj važnosti za region.
- Pružanje informativnog materijala lokalnom stanovništvu o pravilima održivog sakupljanja borovnica.

3.3.2 Aktivnosti na prevenciji požara

Cilj aktivnosti je podizanje svijesti lokalnog stanovništva o preventivnim protivpožarnim mjerama i smanjenje rizika od požara u zaštićenim područjima.

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa Službom zaštite i spašavanja Glavnog grada:

- Organizacija edukativnih programa/predavanja o preventivnim protivpožarnim mjerama za lokalno stanovništvo.
- Fokusranje edukativnih programa na kritične lokacije u Parku prirode "Komovi", posebno oko Bukumirskog i Rikavačkog jezera, kao i oko katuna, gdje je povećana opasnost od požara.

Učešće eksperata službe zaštite i spašavanja, na nacionalnom i lokalnom nivou, u edukativnim programima, radi prenošenja stručnih znanja i procedura.

3.3.3 Aktivnosti na sprječavanju krivolova

Cilj aktivnosti je suzbijanje krivolova na teritoriji Parka, prvenstveno na krupnu divljač van lovne sezone, nelovnim danima, nedozvoljenim sredstvima i na zaštićene vrste.

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa relevantnim institucijama, s posebnim fokusom na Lovište posebne namjene u PP „Komovi“:

- Intenziviranje saradnje i koordinacije sa Upravom za gazdovanje šumama i lovištima CG i Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.
- Organizacija zajedničkih akcija i patrola sa subjektima saradnje, radi suzbijanja krivolova u zaštićenom području, s posebnim fokusom na lokalitete pod najvećim pritiskom.
- Definisanje protokola za praćenje i razmjenu informacija o krivolovu i nelegalnom lovu, s ciljem identifikacije i praćenja lokaliteta u okviru Lovišta posebne namjene u PP „Komovi“.
- Uključivanje Glavnog grada (npr. Komunalne policije/inspekcije) u aktivnosti nadzora i

sprječavanja nelegalnih aktivnosti, tamo gdje je to moguće i potrebno.

3.3.4 Aktivnosti na sprječavanju nepropisnog odlaganja otpada

Cilj aktivnosti je efikasnije praćenje, suzbijanje i sanacija nepropisnog odlaganja otpada na teritoriji zaštićenih područja Glavnog grada.

Aktivnosti AUZP na sprječavanju nepropisnog odlaganja otpada sprovodiće se u saradnji sa Glavnim gradom i nadležnim organima:

- Digitalizacija baza podataka o kritičnim lokacijama za nepropisno odlaganje otpada, radi efikasnijeg praćenja i nadzora.
- Digitalizacija dokumentacije o inicijativama i prijavama upućenim nadležnim organima (Komunalna inspekcija, Komunalna policija Glavnog grada, Ekološka inspekcija Crne Gore).
- Pokretanje i organizacija akcija čišćenja kritičnih lokacija u saradnji sa Glavnim gradom (Komunalne usluge) i lokalnim nevladinim sektorom.
- Redovno informisanje javnosti o sprovedenim aktivnostima, kritikama i rezultatima nadzora (vebsajt i društvene mreže).

3.3.5 Aktivnosti na sprječavanju neodrživog gazdovanja šumama

Cilj aktivnosti je osigurati efikasno i usklađeno upravljanje šumskim resursima u zaštićenom području, s fokusom na sprječavanje bespravne sječe i erozije tla.

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa Upravom za gazdovanje šumama i lovištima (UGŠL):

- Uspostavljanje saradnje i protokola sa UGŠL u cilju efikasnijeg upravljanja šumama i drugim prirodnim vrijednostima Parka.
- Organizacija zajedničkih terenskih obilazaka sa predstavnicima UGŠL na području gazdinskih jedinica Vučji potok i Opasanica.
- Praćenje i evidentiranje lokaliteta duž šumskih puteva i ivica šuma, s posebnim naglaskom na bespravnu sječu i eroziju tla.
- Iniciranje sastanaka sa vlasnicima privatnih šuma radi dobijanja podrške za izradu planova gazdovanja privatnim šumama, u skladu sa novim Zakonom o šumama.
- Razmjena podataka i stručna saradnja sa UGŠL u vezi sa šumskim površinama koje su u posebnom režimu zaštite.

3.3.6 Aktivnosti na mapiranju vodenih objekata

Cilj aktivnosti je uspostavljanje početne baze stanja vodnih resursa i njihova zaštita na teritoriji Parka prirode „Komovi“.

Aktivnosti će se sprovoditi u skladu sa potpisanim Memorandumom o saradnji, iniciranjem operativne saradnje sa Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore (ZHMS):

- Uspostavljanje protokola za razmjenu podataka sa ZHMS o vodnim resursima na teritoriji PP "Komovi", u skladu sa principom međusobnog informisanja.
- Georeferenciranje kritičnih vodenih objekata u PP "Komovi", s ciljem sakupljanja podataka o stanju i uspostavljanja početne baze podataka.
- Sprovođenje prvog ciklusa terenskog uzorkovanja i monitoringa u koordinaciji sa ZHMS, radi dobijanja novih podataka vezanih za zaštićena područja.
- Angažovanje i uključivanje eksperata ZHMS u tematska istraživanja vodenih objekata.
- Pružanje logističke podrške od strane AUZP za terenske aktivnosti ZHMS u PP "Komovi", u cilju pospešivanja naučnih istraživanja.

3.4 Upravljanje posjećivanjem, edukacija, interpretacija i promocija

3.4.1 Uspostaviti sistem upravljanja posjetiocima

Cilj aktivnosti je postavljanje metodološkog okvira za uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja posjetiocima i turističkim aktivnostima u zaštićenim područjima.

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa turističkim organizacijama i turoperaterima:

- Pokretanje inicijalnih sastanaka sa Turističkom organizacijom Glavnog grada i relevantnim turističkim agencijama i turoperaterima.
- Definisanje metodologije i zajedničkih principa za uspostavljanje sistema upravljanja posjetiocima zaštićenog područja.
- Identifikacija ključnih aktera i njihovih uloga u procesu kontrole i upravljanja turističkim tokovima.
- Priprema smjernica za održivo posjećivanje zaštićenih područja, u skladu sa ciljevima zaštite.

3.4.2 Uspostavljanje tri turistička proizvoda u Parku

Cilj aktivnosti je uspostavljanje i promocija tri nova turistička proizvoda u Parku prirode „Komovi “ kroz realizaciju Interreg projekta "Mistični Dunav".

Aktivnosti AUZP na uspostavljanju tri turistička proizvoda sprovodiće se u saradnji sa međunarodnim partnerima i Turističkom organizacijom Podgorice:

- Definisanje novih turističkih proizvoda u PP „Komovi“ (proizvoda kulturne i prirodne baštine).
- Implementacija definisanih proizvoda u saradnji sa međunarodnim partnerima i zainteresovanim stranama projekta "Mistični Dunav".
- Organizacija i pokretanje promotivnih aktivnosti u saradnji sa Turističkom organizacijom Podgorice (u skladu sa ciljevima projekta).
- Turistička valorizacija uspostavljenih proizvoda, s ciljem povećanja posjete i prihoda Parka.

3.4.3 Saradnja sa informativnim glasilima i stručnim časopisima

Cilj aktivnosti je podizanje svijesti šire javnosti o značaju zaštićenih područja, rezultatima rada AUZP, te promocija Parka prirode „Komovi“ kroz medije i stručnu literaturu.

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa informativnim glasilima, stručnim časopisima i u okviru projekta "Mistični Dunav":

- Kontinuirana saradnja sa informativnim glasilima i stručnim časopisima kroz predstavljanje rezultata i aktivnosti AUZP.
- Objavljivanje stručnih tekstova i članaka u cilju podizanja svijesti šire javnosti o značaju zaštićenih područja.
- Javna dostupnost i objava na internet stranici AUZP svih relevantnih dokumenata i analiza (poput teritorijalne analize) proisteklih iz projekta "Mistični Dunav".
- Izrada promotivnog videa o ljepotama, prirodnim i kulturnim vrijednostima Parka u okviru projekta "Mistični Dunav".
- Prikazivanje promotivnog videa na relevantnim manifestacijama i događajima, u cilju promocije Parka.

3.4.4 Edukacija i podizanje svijesti aktera

Cilj aktivnosti je podizanje svijesti lokalnog stanovništva, učenika i šire javnosti o prirodnim vrijednostima Parka, značaju zaštite endemičnih vrsta i uticaju klimatskih promjena.

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa lokalnim školama i Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore (ZHMS):

- Kontinuirana saradnja sa lokalnim školama koje gravitiraju Parku kroz tematska predavanja i radionice o vrijednostima zaštićenih područja, biljnom i životinjskom svijetu.
- Fokusiranje edukativnih aktivnosti na endemične i zaštićene vrste, kako nacionalnim tako i međunarodnim zakonodavstvom.
- Organizacija zajedničkih edukativnih programa/predavanja sa ZHMS, fokusiranih na vodne resurse, klimatske promjene i održivi razvoj u zaštićenim područjima.
- Uključivanje eksperata ZHMS u edukativne programe i radne timove, radi prenošenja stručnih znanja.
- Informisanje javnosti o sprovedenim zajedničkim edukativnim i promotivnim aktivnostima (sa školama i ZHMS).

3.5 Saradnja sa lokalnom zajednicom

Cilj aktivnosti je jačanje saradnje sa lokalnim stanovništvom i institucijama, s fokusom na prevenciju vanrednih situacija i rješavanje ključnih problema (krivolov, neplanska gradnja, bespravna sječa, nepropisno odlaganje otpada).

Aktivnosti će se sprovoditi u saradnji sa lokalnim stanovništvom, mjesnim zajednicama i Savjetom za Park prirode „Komovi“:

- Operacionalizacija Savjeta za Park prirode „Komovi“, sa ciljem konsultovanja i jačanja saradnje sa svim relevantnim akterima u zaštićenom području.
- Organizacija tematskih sastanaka sa mjesnim zajednicama koje gravitiraju Parku, s posebnim naglaskom na suzbijanje krivolova, neplanske gradnje, bespravne sječe i nepropisnog odlaganje otpada.
- Izrada edukativnog materijala u saradnji sa relevantnim institucijama (npr. Služba zaštite i spašavanja Glavnog grada), s ciljem sprječavanja požara i podizanja svijesti o reagovanju u vanrednim situacijama.
- Distribucija edukativnog materijala lokalnom stanovništvu prije početka turističke sezone.

3.6 Razvoj kapaciteta

3.6.1 Unapređenje ljudskih, administrativnih i tehničkih kapaciteta

Cilj aktivnosti je jačanje administrativnih, ljudskih i tehničkih kapaciteta službi u sastavu AUZP, u cilju efikasnije realizacije Godišnjeg programa upravljanja.

Aktivnosti će se sprovoditi u skladu sa Programom razvoja i obuka kadrova:

- Revizija i ažuriranje postojećeg Programa razvoja i obuka kadrova za tekuću godinu.
- Identifikacija prioriteta potreba za obukom Stručne službe i Službe zaštite (npr. u oblasti GIS-a, monitoringa, zakonskih propisa i sl.).
- Organizacija i sprovođenje najmanje jedne stručne obuke za zaposlene, na osnovu utvrđenih prioriteta potreba.
- Nabavka neophodne tehničke i administrativne opreme (npr. softver, terenska oprema, licence) u skladu sa finansijskim mogućnostima i potrebama Službi.

3.6.2 Unapređenje finansijske održivosti

Cilj aktivnosti je postavljanje osnove za buduće jačanje finansijske stabilnosti AUZP, s fokusom na internu analizu i inicijaciju saradnje sa partnerima.

Aktivnosti će obuhvatiti početne korake ka traženju alternativnih izvora finansiranja:

- Interna analiza i popis raspoloživih resursa i potreba u cilju apliciranja za eventualne projekte i donacije.
- Identifikacija potencijalnih projektnih poziva i donacija relevantnih za zaštitu zaštićenih područja.
- Iniciranje razgovora sa partnerima sa kojima su potpisani Memorandumi o saradnji, u cilju definisanja mogućnosti za zajedničko učešće u projektima.
- Priprema osnovne projektne ideje u saradnji sa navedenim partnerima.

IV TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH AKTIVNOSTI ZA 2026. GODINU

Tabelarni prikaz planiranih aktivnosti za 2026. godinu sadrži tematske oblasti, specifične ciljeve, kategorije aktivnosti, kodove, aktivnosti, indikatore sprovođenja, dinamiku sprovođenja aktivnosti, odgovorna lica, druge saradnike, procjenu sredstava potrebnih za realizaciju aktivnosti i izvore finansijskih sredstava. Isto proizilazi iz Plana upravljanja za PP "Komovi" na teritoriji Glavnog grada 2022-2026., i Godišnjeg programa rada AUZP za 2026. godinu.

Predloženi indikatori služe za praćenje implementacije ciljeva i aktivnosti.

Tabela 8. Planirane aktivnosti u godišnjem programu upravljanja

TEMATSKA OBLAST 1.: ZAŠTITA I OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI																
KATEGORIJA AKTIVNOSTI	KOD	AKTIVNOST	INDIKATOR SPROVOĐENJA AKTIVNOSTI	PRIORITY	DINAMIKA SPROVOĐENJA				ODGOVOR NA LICA ILI ORGANIZA CIONA JEDINICA	DRUGI SARADNICI U REALIZACIJI	PROCJE NA SREDST AVA	IZVORI SREDSTAVA (VS- vlastita sredstva, DI - drugi izvori)	NAPOM ENA			
					Q 1	Q 2	Q 3	Q 4								
Specifični cilj 1.1. (iz plana upravljanja): Do 2026. godine održati prioriteta staništa																
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Brojno stanje ciljanih vrsta (najmanje održati nulto stanje)																
Mopnitoring/ Istraživanje	1.1.1	Nastaviće se inventarizacija NATURA vrsta i staništa u Parku	Urađen izvještaj i dostavljeni podaci					x		Stručna služba	EPA	N/a	DI			
Mopnitoring/ Istraživanje	1.1.2	Vršiće se praćenje zdravstvenog stanja 9110 (Acidofilne bukove šume (<i>Luzulo-fagetum</i>))	Izvještaj o stanju šuma i mapa prostiranja					x		Stručna služba	BTF UCG	N/a	VS			
Mopnitoring/ Istraživanje	1.1.3	Vršiće se praćenje zdravstvenog stanja 95A0 (Visoke oromediteranske šume munike i molike)	Izvještaj o stanju šuma i mapa prostiranja					x		Stručna služba	BTF UCG	N/a	VS			
Mopnitoring/ Istraživanje	1.1.4	Nastaviće se praćenje prisustva velikih zvjeri pomoću kamera zamki	Izvještaj o prisustvu velikih zvijeri sa georeferencama lokacija na kojima su pronađene; Povećati broj kamera zamki za najmanje tri					x		Stručna služba; Služba zaštite	Eksperti i NVO	N/a	VS			
Istraživanje	1.1.5	Izradiće se Studija nultog stanja Bukumirskog jezera	Studija urađena				x	x		Stručna služba	Eksperti, EPA, PMF, JPNPCG, Prirodnjački muzej		DI			
Istraživanje	1.1.6	Izradiće se Studija nultog stanja Rikavačkog jezera	Studija urađena				x	x		Stručna služba	Eksperti, EPA, PMF, JPNPCG, Prirodnjački muzej		VI,DI			

Specifični cilj 1.2.: (iz plana upravljanja): Do 2026. godine uspostaviti informacionu bazu podataka o biodiverzitetu Parka													
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Baza podataka uspostavljena i koristi se za procese planiranja i donošenja odluka													
Monitoring istraživanje	1.2.1.	Nastaviće se sa sakupljanjem literaturnih podataka o flori i fauni Parka	Bibliografija literature; Broj reference	x	x	x	x	x	Stručna služba	CANU, PMF, Prirodnjački muzej	N/A	VI	
Mopnitoring/ Istraživanje	1.2.2.	U kontinuitetu će se popunjavati i unapređivati baza podataka sa GIS podacima	Baza popunjena sa GIS podacima	x	x	x	x	x	Stručna služba	Donatori	N/A	DI	
Saradnja sa institucijama	1.2.3	Intenziviraće se saradnja sa Stručnom službom JP Nacionalni parkovi CG	Uspostavljena saradnja Broj sastanaka Realizovane zajedničke aktivnosti	x	x	x	x	x	Stručna služba	JPNPCG	N/A	VI	
Saradnja sa institucijama	1.2.4	Implementiraće se aktivnosti u skladu sa MoU sa PMF-Studijski program biologija	Realizovana terenska posjeta Parku Sakupljeni podaci		x				Stručna služba	PMF Studijski program biologija	N/A	DI	
Specifičan cilj 1.3. (iz plana upravljanja): Doprinijeti borbi protiv klimatskih promjena													
Indikator specifičnog cilja - Do 2026. spriječiti degradaciju vodnih objekata u Parku													
Saradnja sa institucijama	1.3.2.	Formiranje Zajedničkog tima sa ZHMS za koordinaciju i realizaciju dogovorenih aktivnosti.	Odluka o formiranju tima sa definisanim članovima i planom aktivnosti.	x	x	x	x	x	AUZP/ Stručna služba	ZHMS	N/A	VS	
Saradnja sa institucijama	1.3.3.	Uspostavljanje protokola za razmjenu podataka o stanju vodnih objekata u Parku prirode, u skladu sa principom međusobnog informisanja.	Uspostavljen protokol za razmjenu podataka i informacija (imenovane kontakt osobe).	x	x	x	x	x	AUZP	ZHMS	N/A	VS	
Projekti i istraživanja	1.3.4.	Identifikacija prioritetnih tema za zajedničke projekte i apliciranje za finansijska sredstva (domaći i inostrani fondovi).	Lista sa najmanje 2 identifikovane prioritetne teme	x	x	x	x	x				DI / VS	
Edukacija	1.3.5.	Organizacija zajedničkog edukativnog programa (predavanja) sa ekspertima ZHMS, radi podizanja svijesti o klimatskim promjenama.	Održano najmanje 2 zajednička edukativna programa/predavanja.	x	x	x	x	x	AUZP	ZHMS (eksperti)	N/A	VS	
Promocija	1.3.6.	Informisanje javnosti (putem vebajta, društvenih mreža i medija) o zajedničkim aktivnostima vezanim za Memorandum.	Objavljeno najmanje 5 promotivnih sadržaja o zajedničkim aktivnostima.	x	x	x	x	x		ZHMS (dogovorne promotivne aktivnosti)	N/A	VS	

TEMATSKA OBLAST 2.: PODRŠKA OČUVANJU KULTURNO - ISTORIJSKIH VRIJEDNOSTI													
KATEGORIJA AKTIVNOSTI	KOD	AKTIVNOST	INDIKATOR SPROVOĐENJA AKTIVNOSTI	DINAMIKA SPROVOĐENJA				ODGOVOR NA LICA ILI ORGANIZACIJA JEDINICA	DRUGI SARADNICI U REALIZACIJI	PROCJE NA SREDSTAVA	IZVORI SREDSTAVA (VS- vlastita sredstva, DI - drugi izvori)	NAPOMENA	
				Q 1	Q 2	Q 3	Q 4						
Specifični cilj 2.1. (iz plana upravljanja): Do 2026. godine uspostaviti bazu podataka o etnološkom nasljeđu													
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Uspostavljena baza podataka o etnološkom nasljeđu													
Promocija	2.1.1.	Izradiće se publikacija: Priče i legende sa Komova i Žijeve	Izrađena publikacija: Priče i legende sa Žijeve i Komova	x	x	x	x	Administrativna i stručna služba	TO, Podgorica, Sekretarijat za kulturu...		VS, DI		
TEMATSKA OBLAST 3.: PODRŠKA ODRŽIVOM KORIŠĆENJU PRIRODNIH DOBARA													
KATEGORIJA AKTIVNOSTI	KOD	AKTIVNOST	INDIKATOR SPROVOĐENJA AKTIVNOSTI	DINAMIKA SPROVOĐENJA				ODGOVOR NA LICA ILI ORGANIZACIJA JEDINICA	DRUGI SARADNICI U REALIZACIJI	PROCJE NA SREDSTAVA	IZVORI SREDSTAVA (VS- vlastita sredstva, DI - drugi izvori)	NAPOMENA	
				Q 1	Q 2	Q 3	Q 4						
Specifični cilj 3.1. (iz plana upravljanja): Do 2026. godine zaustaviti neodrživo branje borovnica													
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Ukupne površine borovnjaka nepromijenjene													
Istraživanje	3.1.1.	Nastaviće se saradnja sa lokalnim stanovništvom;	Broj održanih sastanaka	x	x			Stručna služba; Služba zaštite	EPA, UGŠL	N/A			
Mopnitoring/ Istraživanje	3.1.2.	Kontrolisaće se reprezentativne lokacije i organizovaće se njihov sistem nadzora	Sistem nadzora i kontrole Organizovan Broj terenskih obilazaka; Broj nadzora i kontrole reprezentativnih lokacija	x	x			Stručna služba; Služba zaštite	EPA, UGŠL	N/A			
Specifični cilj 3.2.: (iz plana upravljanja): Do 2026. godine zaustaviti sve oblike neodrživog korišćenja šuma													
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Održati najmanje nulto stanje po šumskim odjeljenjima													

Saradnja sa institucijama	3.2.1.	Intenziviraće se aktivnosti na unapređivanju saradnje sa relevantnim institucijama; Iniciraće se i realizovati međusobni Sporazum	Realizovan zajednički Sporazum o međusobnoj saradnji u kome će se izdefinisati niz zajedničkih aktivnosti na zaštiti šuma	x	x	x	x	Stručna služba; Služba zaštite	UGŠL	N/A	
Specifični cilj 3.3. (iz plana upravljanja): Do 2026. godine eliminisati pojavu antropogenih požara na teritoriji Parka											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Smanjen broj antropogenih požara na teritoriji Parka											
Edukacija	3.3.1.	Organizovaće se edukacija lokalnog stanovništva u vezi sa preventivnim protivpožarnim mjerama	Realizovana obuka				x	AUZP	Služba zaštite i spašavanja Glavnog grada	N/A	
Promocija	3.3.2.	U saradnji sa relevantnim institucijama osmisliti se edukativno promotivni materijal o protivpožarnim mjerama	Ođštampan edukativni materijal sa potrebnim informacijama o prevenciji požara	x	x	x	x	AUZP	Služba zaštite i spašavanja Glavnog grada	N/A	
Specifični cilj 3.4. (iz plana upravljanja): Do 2026. godine spriječiti degradaciju vodenih objekata u Parku											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Broj saniranih vodenih objekata u odnosu na nulto stanje											
Monitoring/ Istraživanja	3.4.1.	Georeferenciranje kritičnih vodenih objekata u PP "Komovi", radi uspostavljanja početne baze podataka.	Kreirana digitalna GIS mapa sa georeferenciranim kritičnim vodnim objektima.	x	x	x	x	AUZP	ZHMS (eksperti za georeferenciranje)	N/A	VS
Logistika/ Podrška	3.4.2.	Organizovanje zajedničkih terenske aktivnosti AUZP i ZHMS u PP "Komovi".	Organizovana najmanje jedna terenska aktivnost.	x	x			AUZP	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Uprava za vode; ZHMS	N/A	VS
Specifični cilj 3.5. (iz plana upravljanja): Do 2026. unaprijediti održivo gazdovanje šumama											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Stabilne šumske sastojine											

Monitoring/ Istraživanja	3.5.1.	Intenziviraće se aktivnosti na praćenju zdravstvenog stanja šuma i šumskog zemljišta	Broj terenskih obilazaka; Izvištaj o stanju šuma i šumskog zemljišta	x	x	x	x	x	Stručna služba; Služba zaštite	UGŠL	N/A	
Specifični cilj 3.6. (iz plana upravljanja): Do 2026. godine spriječiti krivolov ciljnih vrsta na ciljnim lokalitetima												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Smanjenje učestalosti krivolova na ciljnim lokacijama												
Monitoring/ Istraživanja	3.6.1.	Pratiće se lokaliteti parka pod najvećim pritiskom od potencijalnog krivolova	Broj terenskih obilazaka; Izvištaj o stanju.	x	x	x	x	x	Služba zaštite	UGŠL	N/A	
Specifični cilj 3.7.: (iz plana upravljanja): Do 2026. godine spriječiti neplansko odlaganje otpada												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Smanjiti broj nelegalnih deponija u odnosu na nulto stanje												
Zaštita	3.7.1.	Održavanje ambijentalne higijene u Parka	Angažovan najmanje dva sezonska radnika po ugovoru o djelu				x	x	AUZP	/	N/A	VI
Monitoring/ Istraživanje	3.7.2.	Digitalizacija baza podataka (mapa) o kritičnim lokacijama za nepropisno odlaganje otpada i dokumentacije o inicijativama/prijavama nadležnim organima.	Kreirana i operativna digitalna baza podataka o kritičnim lokacijama i prijavama.	x	x	x	x	x	AUZP	Glavni grad (Sekretarijat za komunalne poslove), Komunalna policija	N/A	VS
Saradnja sa institucijama	3.7.3.	Pokretanje početnih akcija čišćenja kritičnih lokacija u saradnji sa Glavnim gradom.	Očišćene najmanje 3 kritične lokacije.	x	x		x		AUZP	Glavni grad NVO, lokalno stanovništvo	N/A	VS / DI
Promocija	3.7.4.	Redovno informisanje javnosti o sprovedenim aktivnostima na sprječavanju nepropisnog odlaganja otpada.	Objavljeno najmanje 10 objava (vebsajt i društvene mreže) o problemu i sprovedenim aktivnostima.	x	x		x	x	AUZP – saradnik za marketing i komunikaciju	/	N/A	VS
Specifični cilj 3.8. (iz plana upravljanja): Do 2026. godine spriječiti nelegalnu gradnju												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Smanjen broj nelegalno izgrađenih objekata												
Monitoring	3.8.1	Praćenje izgradnje objekata na teritoriji parka	Prijava nepravilnosti	x	x	x	x	x	Služba zaštite,	Nadležna inspekcija	N/A	

Specifični cilj 4.3.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park sprovodi strateški plan komunikacije													
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Strateški plan sproveden													
Promocija	4.3.1.	Kontinuirano unapređivanje website i društvenih mreža	Broj pregleda		x	x	x	x	x	AUZP	IT ekspert	N/A	VS, Projekat "Mistični Dunav"
Promocija	4.3.2.	Nastavljanje saradnje sa medijima (TV i štampani mediji)	Broj gostovanja u TV emisijama; Broj objava		x	x	x	x	x	AUZP	TV; Štampani mediji; Portali	N/A	VS, Projekat "Mistični Dunav"
Promocija	4.3.3.	Pripremanje promotivnog video materijala o Parku	Pripremljen promo-video		x	x				AUZP	Angažovana firma	N/A	Projekat "Mistični Dunav"
Promocija	4.3.4.	Prikazivanje promotivnog videa na relevantnim manifestacijama i događajima, u cilju promocije Parka.	Promocija na najmanje 2 sajma i 5 događaja		x	x	x	x	x	AUZP	NTO, TOP	N/A	Projekat "Mistični Dunav"
Specifični cilj 4.4.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima uspostavljen sistem edukacije lokalnog stanovništva													
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Lokalno stanovništvo edukovano o pitanjima zaštite životne sredine													
Saradnja sa lokalnim stanovništvom	4.4.1	Organizovanje tematskih sastanaka sa lokalnim stanovništvom	Organizovana najmanje 3 sastanka na teme zaštite od požara, suzbijanju krivolova i nelegalne gradnje		x	x	x	x	x	AUZP/Stručna služba	Mjesne zajednice na teritoriji pp „Komovi“	N/A	VS, Projekat "Mistični Dunav"
Promocija	4.4.2	Pripremanje edukativnog materijala	Pripremljena brošura o najznačajnijim pritiscima na teritoriji Parka				x	x	x	AUZP/Stručna služba		N/A	VS, DI
Specifični cilj 4.5.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima uspostavljen Program edukacije za škole na teritoriji Glavnog grada													
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Program edukacije za škole na teritoriji Glavnog grada uspostavljen													
Saradnja sa školama	4.5.1.	Nastavljanje saradnje sa lokalnim školama koje gravitiraju Parku	Održana najmanje 2 predavanja			x	x			AUZP	Osnovne škole na teritoriji Parka	N/A	VS
Edukacija	4.5.2.	Organizovanje edukativnih radionica u saradnji sa osnovnim i srednjim školama	Održane najmanje 2 edukativne radionice		x	x	x			AUZP	Škole na teritoriji Glavnog grada	N/A	VS
Specifični cilj 4.6.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima uspostavljen program edukacije ključnih institucionalnih aktera													
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Sprovedene obuke za ključne institucije													
Saradnja sa institucijama	4.6.1.	Nastavljanje saradnje sa ključnim institucijama	Održana najmanje 2 predavanja		x	x	x	x	x	AUZP	TOP	N/A	

Specifični cilj 4.7.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima uspostavljen volonterski program														
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Volonterski program pripremljen i promovisan														
Saradnja sa volonterima	4.7.1.	Nastavljanje saradnje sa volonterima i organizovanje zajedničkih akcija	Najmanje 2 zajedničke akcije organizovane	x	x	x	x	AUZP	Donatori	N/A	VS, DI			
TEMATSKA OBLAST 5.: SARADNJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM														
KATEGORIJA AKTIVNOSTI	KOD	AKTIVNOST	INDIKATOR SPROVOĐENJA AKTIVNOSTI	DINAMIKA SPROVOĐENJA				ODGOVOR NA LICA ILI ORGANIZA CIONA JEDINICA	DRUGI SARADNICI U REALIZACIJI	PROJE NA SREDST AVA	IZVORI SREDSTAVA (VS- vlastita sredstva, DI - drugi izvori)	NAPOM ENA		
				Q 1	Q 2	Q 3	Q 4							
Specifični cilj 5.1. (iz plana upravljanja): Do 2026. održati isti broj katuna i stočara na teritoriji Parka u odnosu na nulta stanje														
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Broj katuna, gazdinstava i grla najmanje na nivou nultog stanja														
Monitoring/Ist raživanja	5.1.1.	Nastavljanje prikupljanja podataka o aktivnim katunima i strukturi gazdinstava	Ažurirana baza aktivnih katuna i strukturi gazdinstava	x	x	x	x	AUZP	MPŠV, Služba za podršku poljoprivre di i ruralnom razvoju	N/A	VS			
Saradnja sa institucijama	5.1.2.	Nastavljanje saradnje sa Službom za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju Glavnog grada	Održano najmanje 2 sastanaka	x	x	x	x	AUZP	Služba za podršku poljoprivre di i ruralnom razvoju	N/A	VS			
Specifični cilj 5.2.: (iz plana upravljanja): Do 2026. unaprijediti tržište poljoprivrednih proizvoda														
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Zastupljenost poljoprivrednih proizvoda na tržišta povećana														
Monitoring/Ist raživanja	5.2.1.	Kreiranje baze poljoprivrednih proizvođača i njihovih proizvoda	Baza poljoprivrednih proizvođača pripremljena	x	x	x	x	AUZP		N/A	VS			
Saradnja sa institucijama	5.2.2.	Uspostavljanje saradnje sa Privrednom komorom Crne Gore/ Udruženjem poljoprivrednih proizvođača	Uspostavljena saradnja sa Privrednom komorom i potpisan Sporazum	x	x	x	x	AUZP		N/A	VS			
Saradnja sa institucijama	5.2.3.	Formalizovanje saradnje sa MONSTAT- om	Uspostavljena saradnja i potpisan Sporazum	x	x	x	x	AUZP		N/A	VS			

Saradnja sa lokalnim stanovništvom	5.2.4	Uspostavljanje saradnje sa organizatorima događaja: Kučki zdlg i Krtolijada u naselju Ubli	Uspostavljena saradnja sa organizatorima događaja.	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS		
Specifični cilj 5.3.: (iz plana upravljanja): Do 2026. unaprijediti kapacitete lokalnih zajednica za unapređenje ruralnog razvoja												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Najmanje 10% lokalnog stanovništva je prošlo neki od edukaivnih događaja												
Edukacija	5.3.1.	Organizovanje obuke za lokalno stanovništvo za LEADER program	Organizovana namnjanje 1 obuka		x	x		AUZP/Stručna služba	Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj Glavnog grada	N/A VI		
Specifični cilj 5.4.: (iz plana upravljanja): Do 2026. unaprijediti putnu i telekomunikacionu infrastrukturu												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Unaprijeđena putna i telekomunikaciona infrastruktura												
Saradnja sa institucijama	5.4.1.	Uređivanje pješačkih staza pred početak turističke sezone	Uređene pješačke staze			x		AUZP	Planinarska društva sa teritorije Glavnog grada	500e VS, DI		
Saradnja sa institucijama	5.4.2	Nastavljanje saradnje sa Putevi d.o.o u vezi sa održavanjem putne infrastrukture Parka	Infrastruktura parka se redovno održava	x	x	x		AUZP	Putevi d.o.o.	N/A VS, DI		
Saradnja sa institucijama	5.4.3	Pokretanje inicijative za unapređenje telekomunikacionog signala na teritoriji Parka	Upućeni dopisi na sve relevantne adrese	x	x			AUZP	Vlada Crne Gore, EKIP	VS, DI		
TEMATSKA OBLAST 6.: RAZVOJ KAPACITETA UPRAVLJAČA												
KATEGORIJA AKTIVNOSTI	KOD	AKTIVNOST	INDIKATOR SPROVOĐENJA AKTIVNOSTI	DINAMIKA SPROVOĐENJA			ODGOVOR NA LICA ILI ORGANIZACIJA		DRUGI SARADNICI U REALIZACIJI	PROCIJE NA SREDSTAVA	IZVORI SREDSTAVA (VS- vlastita sredstva, DI - drugi izvori)	NAPOMENA
				PRIORITET	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4				
Specifični cilj 6.1. (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima usvojena relevantna akta i administrativne procedure												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Relevantna akta i administrativne procedure usvojene												
Projekti i istraživanja	6.1.1.	Priprema cjenovnika za naknade za korišćenje prirodnih resursa	Pripremljen cjenovnik	x	x	x		AUZP	Ministarstvo, Sekretarijat	N/A	VS, DI	
Specifični cilj 6.2.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima uspostavljene mehanizme saradnje sa lokalnim zajednicama i drugim subjektima												

Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Mehanizam saradnje sa lokalnim zajednicama uspostavljen												
Saradnja sa lokalnim stanovništvom	6.2.1.	Operacionalizacija Savjeta za Park prirode „Komovi“	Održan najmanje 1 sastanak	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI	
Saradnja sa lokalnim stanovništvom	6.2.2.	Organizacija tematskih sastanaka sa mjesnim zajednicama	Održan najmanje 1 sastanak	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI	
Edukacija	6.2.3.	Izrada edukativnog materijala.	Pripremljen edukativni materijal	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI	
Edukacija/ Promocija	6.2.4.	Distribucija edukativnog materijala lokalnom stanovništvu	Distribuiran materijal lokalnom stanovništvu koje gravitira parku	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI	
Specifični cilj 6.3.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park sprovodi plan internog usavršavanja kadrova												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Kadrovi Agencije obučeni												
Edukacija	6.3.1	Učešće na obukama u skladu sa Programom razvoja i obuke kadrova AUZP	Učešće na najmanje 3 obuke		x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, donatori	
Specifični cilj 6.4.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park posjeduje tehničku opremu za rad, monitoring, nadzor na terenu												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Tehnička oprema nabavljena												
Kapaciteti	6.4.1.	Nabavka neophodne tehničke i administrativne opreme (npr. softver, terenska oprema, licence)	Nabavljene najmanje dvije unifrome. Nabavljene najmanje dvije kamere zamke. Obezbijeđene najmanje dvije licence.	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI	
Specifični cilj 6.5.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima uspostavljena najmanje tri mehanizma finansiranja												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Finansijski mehanizmi uspostavljeni												
Projekti i istraživanja	6.5.1.	Priprema analize opravdanosti uvođenja naknada za korišćenje prirodnih resursa	Pripremljena analiza	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI	
Specifični cilj 6.6.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park godišnje ima najmanje jedan novi projekat finansiran kroz projektne grant šeme												
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Jedan Projekat finansiran kroz projektne grant šeme												

Saradnja sa lokalnim stanovništvom	5.2.4	Uspostavljanje saradnje sa organizatorima događaja: Kučki zdlg i Krtolijada u naselju Ubli	Uspostavljena saradnja sa organizatorima događaja.	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS	
Specifični cilj 5.3.: (iz plana upravljanja): Do 2026. unaprijediti kapacitete lokalnih zajednica za unapređenje ruralnog razvoja											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Najmanje 10% lokalnog stanovništva je prošlo neki od edukativnih događaja)											
Edukacija	5.3.1.	Organizovanje obuke za lokalno stanovništvo za LEADER program	Organizovana namjanje 1 obuka	x	x			AUZP/Stručna služba	N/A	VI	
Specifični cilj 5.4.: (iz plana upravljanja): Do 2026. unaprijediti putnu i telekomunikacionu infrastrukturu											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Unaprijeđena putna i telekomunikaciona infrastruktura											
Saradnja sa institucijama	5.4.1.	Uređivanje pješačkih staza pred početak turističke sezone	Uređene pješačke staze		x	x		AUZP	500e	VS, DI	
Saradnja sa institucijama	5.4.2	Nastavljanje saradnje sa Putevi d.o.o u vezi sa održavanjem putne infrastrukture Parka	Infrastruktura parka se redovno održava	x	x	x		AUZP	N/A	VS, DI	
Saradnja sa institucijama	5.4.3	Pokretanje inicijative za unapređenje telekomunikacionog signala na teritoriji Parka	Upućeni dopisi na sve relevantne adrese	x	x			AUZP	N/A	VS, DI	
TEMATSKA OBLAST 6.: RAZVOJ KAPACITETA UPRAVLJAČA											
KATEGORIJA AKTIVNOSTI	KOD	AKTIVNOST	INDIKATOR SPROVOĐENJA AKTIVNOSTI	DINAMIKA SPROVOĐENJA				ODGOVOR NA LICA ILI ORGANIZACIJA JEDINICA	DRUGI SARADNICI U REALIZACIJI	PROCJENA SREDSTAVA (VS- vlastita sredstva, DI - drugi izvori)	NAPOMENA
				PRIORITET	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4			
Specifični cilj 6.1. (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima usvojena relevantna akta i administrativne procedure											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja): Relevantna akta i administrativne procedure usvojene											
Projekti i istraživanja	6.1.1.	Priprema cjenovnika za naknade za korišćenje prirodnih resursa	Pripremljen cjenovnik	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI	
Specifični cilj 6.2.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima uspostavljene mehanizme saradnje sa lokalnim zajednicama i drugim subjektima											

Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Mehanizam saradnje sa lokalnim zajednicama uspostavljen											
Saradnja sa lokalnim stanovništvom	6.2.1.	Operacionalizacija Savjeta za Park prirode „Komovi“	Održan najmanje 1 sastanak	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI
Saradnja sa lokalnim stanovništvom	6.2.2.	Organizacija tematskih sastanaka sa mjesnim zajednicama	Održan najmanje 1 sastanak	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI
Edukacija	6.2.3.	Izrada edukativnog materijala.	Pripremljen edukativni materijal	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI
Edukacija/ Promocija	6.2.4.	Distribucija edukativnog materijala lokalnom stanovništvu	Distribuiran materijal lokalnom stanovništvu koje gravitira parku	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI
Specifični cilj 6.3.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park sprovodi plan internog usavršavanja kadrova											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Kadrovi Agencije obučeni											
Edukacija	6.3.1	Učešće na obukama u skladu sa Programom razvoja i obuke kadrova AUZP	Učešće na najmanje 3 obuke	x	x	x	x	x	AUZP	Mreža za ruralni razvoj Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj	N/A VS, donatori
Specifični cilj 6.4.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park posjeduje tehničku opremu za rad, monitoring, nadzor na terenu											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Tehnička oprema nabavljena											
Kapaciteti	6.4.1.	Nabavka neophodne tehničke i administrativne opreme (npr. softver, terenska oprema, licence)	Nabavljene najmanje dvije uniforme. Nabavljene najmanje dvije kamere zamke. Obezbiježene najmanje dvije licence.	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI
Specifični cilj 6.5.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima uspostavljena najmanje tri mehanizma finansiranja											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Finansijski mehanizmi uspostavljeni											
Projekti i istraživanja	6.5.1.	Priprema analize opravdanosti uvođenja naknada za korišćenje prirodnih resursa	Pripremljena analiza	x	x	x	x	x	AUZP	N/A	VS, DI
Specifični cilj 6.6.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park godišnje ima najmanje jedan novi projekat finansiran kroz projektne grant šeme											
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Jedan Projekat finansiran kroz projektne grant šeme											

Projekti i istraživanja	6.6.1.	Sprovođenje projekta „Mistični Dunav“ kroz Interreg program za Dunavski region	Priprema izvještaja i prateće dokumentacije u skladu sa akcionim planom projekta	x	x	x	AUZP/Projektni tim	N/A	Projekat „Mistični Dunav“	
Specifični cilj 6.7.: (iz plana upravljanja): Do 2026. Park ima opremljen objekat za boravak Službe zaštite unutar Parka										
Indikator specifičnog cilja (iz plana upravljanja: Službe Parka koriste objekat za svoj rad										
Kapaciteti	6.7.1.	Postavljanje i opremanje kontrolnih kućica u Parku	Pripremljena dokumentacija	x	x	x	AUZP	N/A		
Istraživanje	6.7.2.	Analiza postojećih objekata na teritoriji Parka za potencijalni boravak Službe zaštite	Pripremljena analiza	x	x	x	AUZP	N/A	Glavni grad/resorni sekretarijati i agencije	

V IZVORI FINANSIRANJA

Za realizaciju Programa upravljanja zaštićenim područjem Park prirode "Komovi" za 2026. godinu potrebno je obezbijediti namjenska sredstva za:

1. Obilazak, čuvanje i unapređenje zaštićenog područja (troškovi za gorivo, naknade za korišćenje auto puta, gume za terenska vozila, održavanje terenskih vozila, registracija terenskih vozila, pranje vozila), oprema za Službu zaštite i Stručnu službu, obuke, administrativne poslove, materijalne troškove, zaradu za zaposlene;
2. Obilježavanje zaštićenog područja (postavljanje info i edukativnih tabli, održavanje postojećih i markiranje novih planinarskih staza, postavljanje mobilijara);
3. Prikazivanje zaštićenog područja (troškovi izrade brošura i mapa, izrada video materijala o parku);
4. Praćenje stanja zaštićenog područja (monitoring krupnih sisara, monitoring reprezentativnih staništa borovnica, monitoring gljiva);
5. Administrativni troškovi.

Budžetom Glavnog grada za 2026. godinu za AUZP su opredijeljena ukupna sredstva u iznosu od 709.500,00 eura. Od ovog iznosa predviđeno je:

- 500.000,00 eura za javnu funkciju,
- 70.000,00 eura za infrastrukturu na prostoru Parka prirode "Komovi" i
- 60.000,00 eura za nabavku potrebne opreme

dok će se ostale aktivnosti finansirati iz eksternih izvora: donacija i projekata.

VD Izvršni direktor

Dalibor Zečević

